

CÀTEDRA UNESCO D'ESTUDIS INTERCULTURALS MEMÒRIA D'ACTIVITATS, ANY 2007.

1. Curs internacional *Geopolítica dels grans conflictes* – 21 de novembre de 2007.

Aquest seminari internacional va estar dirigit per Sami Naïr, de l'Institut d'Études et de Recherche Europe – Méditerranée

(<http://www.ierem.com/spip.php?article88>),

amb la col·laboració de la Càtedra Unesco d'Estudis Interculturals de la Universitat Pompeu Fabra. L'objectiu principal va ser analitzar des de punts de vista diferents i pluralistes, la geopolítica dels conflictes a la

nostra època. No es pretén dibuixar un mapa exhaustiu de la situació mundial, sinó destacar els punts estratègics principals dins del sistema de relacions internacionals, i a partir d'aquí, donar a entendre la dinàmica dels enfrontaments, els sistemes d'aliança, les guerres obertes i els focus de conflictes potencials.

Una altra novetat d'aquesta trobada va ser l'acostament a la dialèctica de conflictes no solament des de la dimensió política, sinó també a partir del que, sovint, determina el seu esclat: l'organització del sistema jurídic internacional, el paper de les polítiques d'armament, el sistema de nuclearització parcial i d'impediment de la proliferació nuclear, el paper de les guerres culturals al voltant de concepcions més o menys imperials de la civilització; de la religió o merament de la ideologia de la dominació mercantil a l'era de l'*hyperconsumidor*.

També s'analitzaren els conflictes, la durada dels quals serà probablement més llarga, i que determinaran així el futur de la humanitat en aquest nou segle: la distribució i la utilització dels recursos energètics; el petroli, la degradació del medi ambient i sobretot, la immigració i els desplaçaments de població a escala mundial.

Finalment, una taula rodona com a conclusió del seminari, a la qual es tractà el significat immediat dels conflictes oberts actuals: la guerra civil provocada per la invasió nord-americana d'Iraq, la situació inextricable a l'Orient Mitjà i les possibilitats d'un procés de pau factible, la situació a l'Afganistan i el fracàs de la intervenció militar després de l'11 de setembre.

Programa detallat

PRIMERA PART

- 9.00 h APERTURA
- 9.30 h / 10.45 h - “Geopolítica dels Conflictos” Ignacio Ramonet, Professor, President i Director de la publicació de *Le Monde Diplomatique*
- 11.00 h / 12.15 h - “Voces de los sin voz: lo que apunta en América Latina”, Francisco Fernández Buey, Catedràtic de filosofia del dret moral i política de la Universitat Pompeu Fabra
- 12.30 h / 13.45 h - “El problema de la seguridad en Oriente Medio: petróleo y conflictos”, Sami Naïr, Director científic del IEREM i Catedràtic de ciències polítiques.

SEGONA PART

- 16.00 h / 17.15 h - “¿Es factible ahora un Estado palestino?”, Régis Debray, Filòsof i Escriptor
- 17.30 h / 18.45 h – “Medios de comunicación y conflictos: ¿Qué mirada?”, Albert Garrido, Redactor en cap de la secció d'opinió de *El Periódico de Catalunya*.

CONCLUSIONS

2. Seminari internacional “Contactes culturals: una mirada des de la cultura material a les Amèriques” – Març del 2007

Direcció: M. Eugènia Aubet.

Participants confirmats: Enrique Rodríguez Alegría (Universitat d' Austin), Barbara Voss (Stanford University), Kay Scaramelli (University of Chicago), Peggy Brunache (Universitat de Austin), Paolo Funari (Universitat de Sao Paulo).

Activitat organitzat per la Càtedra Unesco d'Estudis interculturals en col·laboració amb altres institucions.

Aquest seminari va promoure la comprensió arqueològica dels contactes culturals a partir de la discussió que sorgeixi de la comparació de fenòmens similars (situacions colonials, comerç,

invasions militars, migracions forçades) a regions diferents. Aquesta conferència és una iniciativa que surt de la arqueologia i té com eix central entendre millor com el registre material és el resultat de processos socials, culturals i polítics complexos i que tenen a veure amb la interculturalitat en el sentit més ampli de la paraula.

3. Activitats Grup de treball vinculat a la Càtedra

3.1. Projecte Memòria audiovisual

El Grup de treball vinculat a la Càtedra continuarà la feina iniciada en aquest projecte. L'atenció estarà centrada en la línia dedicada a la **Memòria audiovisual**, a la recerca iniciada el 2005 en l'àmbit del cinema alternatiu i la immigració en els anys seixanta i setanta. Aquest any es dedicarà a l'anàlisi de l'obra de Llorenç Soler, de Jordi Bayona, del Col·lectiu S.PA, i a l'estudi de diferents zones de barraques i autoconstrucció a la ciutat de Barcelona.

3.2. Cicle "Cine, política, cultures" – cursos d'estiu UPF: juliol del 2007

Coordinat per: F. Fernández Buey i J. Mir Garcia; organitzat pel Grup de treball vinculat a la Càtedra.

Aquest cicle està dedicat a realitzadors, els quals partint del seu cinema han volgut compartir amb els espectadors la voluntat de transformar la pròpia societat. Estem davant de propostes que reflecteixen les posicions dels seus creadors i d'una part de les mateixes societats. Les sessions es centraran, principalment, en el cinema fet a Europa i Nord-Amèrica durant els anys cinquanta, seixanta i setanta. Participaran diferents especialistes.

3.3 Cicle de conferències "La immigració a Catalunya vista pels immigrants" - de gener a desembre del 2007.

4. Curs *Les Nacions Unides: reptes i futur de l'organització*, edició 2007-2008 – del 17 d'octubre, al 28 de novembre de 2007

L'objectiu del curs era formar l'estudiant per assolir les capacitats i els coneixements necessaris per poder participar en simulacions de Nacions Unides. El curs es centrà en aspectes pràctics de funcionament de l'ONU, com són la presa de decisions, les fases de negociació, el sistema de votació,

etc. La part pràctica del curs va ser decisiva, ja que els representants de la Universitat Pompeu Fabra a la simulació de Nova York de l'any 2008 seran escollits d'entre els estudiants.

Professorat: Pablo Pareja, professor de Relacions Internacionals, Àrea de Dret Internacional Públic i Relacions Internacionals del Departament de Dret de la Universitat Pompeu Fabra, i Francisco Fernández Buey, coordinador de la Càtedra Unesco d'Estudis Interculturals.

5. VI Edició *Escola Permanent sobre immigració* - tardor del 2007

Seminari sobre problemes actuals de les migracions organitzat per la Fundació Pere Ardiaca, amb la participació de diversos membres del Grup de treball vinculat a la Càtedra Unesco d'Estudis Interculturals.

6. Manteniment i actualització del Portal d'Interculturalitat – tot l'any 2007

Adreça: <http://www.upf.edu/fhuma/unesco/>

Responsables: Raquel Crisóstomo (crisostomo.raquel@gmail.com) i

L'Associació per a la Difusió de les Humanitats (ADH) (www.humanitats.net).

L'objectiu d'aquest portal és difondre abastament els continguts, no només de les activitats que organitza la Càtedra, sinó també de totes les iniciatives sobre interculturalitat que es donen al nostre entorn.

Aquest projecte que portem des de 2004, suposa un exemple d'aplicació de les noves tecnologies al servei dels estudis interculturals.

7. Conferència *L'imperatiu cultural* a càrrec de Ramin Jahanbegloo, amb la col·laboració de l'editorial *Arcàdia* – dimarts 20 de novembre de 2007.

Ramin Jahanbegloo és el filòsof autor de *Conversations with Isaiah Berlin* (1992), *Gandhi. Aux sources de la non-violence* (1998), *Iran: Between Tradition and Modernity* (2004) i *Elogio de la diversidad* (Barcelona, 2007).

En paraules del propi Jahanbegloo, «L'objectiu de la conferència «L'imperatiu intercultural» és arribar a assolir un bon sentit de la solidaritat i empatia entre

les cultures tot respectant la idea de diversitat, però també fer una intervenció crítica contra el disseny global irregular i desigual.

Allò que podríem aprendre d'aquest diàleg transcultural és que hem de ser profundament receptius al sentit de pertinença que els diversos éssers humans experimenten en diferents cultures. Dir «resposta» és dir «responsabilitat». La responsabilitat no és l'atribució de culpa a un actor per les seves accions o per les seves omissions. La responsabilitat duu l'individu a respondre a la crida del món i a crear un futur que, contràriament, no arribaria a existir.

En aquest punt podríem unir els pensaments de dos filòsofs francesos, Levinas i Ricoeur. Amb els antecedents jueus del seu pensament filosòfic, Levinas no podia acceptar la primacia del subjecte ontològic sobre l'altre. Per a ell, l'ontologia és la filosofia de la injustícia perquè és una comprensió de l'Ésser per damunt d'una comprensió de la relació entre persones. Per a Ricoeur, la resposta ètica a l'altre és també una reacció contra la violència de la societat. Això significa que l'ètica pressuposa la llibertat del bé, i aquest bé és la font de l'ètica, no de la violència. Dit d'una altra manera, per tal que hi hagi revelació del bé, la violència ha de ser invalidada. Conseqüentment, la transformació d'una cultura d'irresponsabilitat en una cultura de responsabilitat va acompanyada d'un diàleg intercultural. Només un diàleg obert, acollidor i compenetrador que es prengui seriosament la condició de ser altre (*Fremdheit*) podria constituir un encontre de civilitzacions genuí.

Per «civilització» no entenc el progrés científic, tecnològic ni industrial, sinó una empresa moral que ens mostra la via per esdevenir humans.>>

8. Cine-fòrum sobre el documental: Catalunya Negra (2006), amb col·loqui posterior amb Gilbert Nsangata – 8 de març del 2007.

L'any 2001 Gilbert va arribar a Sabadell com a escriptor refugiat, en el marc del programa Sabadell, ciutat refugi d'escriptors. Des de fa uns anys ha treballat en l'elaboració d'un documental sobre la identitat de les noies i nois d'origen subsaharià nascuts a Catalunya o arribats de molt petits. En Gilbert amb aquesta recerca intenta comprendre, i explicar-nos, com viuen i creen la seva identitat. De les converses amb els joves, les famílies, i altres estudiosos africans obtenim un conjunt de reflexions molt valuoses per apropar-nos a les societats de partida a l'Àfrica subsahariana i a la societat d'acollida, la Catalunya que estem construint entre tots.

9. Jornades de debat Antonio Gramsci 1937-2007. Un clàssic per al segle XXI. – 10 de novembre de 2007.

Jornades organitzades en col·laboració amb l'Espai Marx.

Amb la participació de:

- Raul Digon
- Francisco Fernández Buey
- Salvador López Arnal
- Darrow Schecter
- Joan Tafalla

